

Finansrapport 31.12.2013

Sarpsborg kommune

Markedskommentar pr. 31.12.2013

Makrokommentar

Det har kommet noe svakere tall fra Kina den siste tiden. HSBC sin PMI indeks¹⁾ for den kinesiske produksjonen falt fra 50,5 til 49,5. Et tall under 50 viser en negativ utvikling. Hovedforklaringen til noe svakere tall er at kredittgivingen er noe strammere enn tidligere og det fører til lavere investeringsaktivitet. Svakere tall har igjen økt manges bekymring for en hard landing i Kina. Vi deler ikke denne bekymringen, men synes det er korrekt av de kinesiske myndighetene å dempe veksten for å unngå bobletendenser.

I Europa fortsetter trenden som viser at regionen langsomt tar steg i riktig retning. Europeiske forbrukere handlet mer i desember, og økningen på 1,4 prosent fra forrige måned var den høyeste økningen på fire år. Aktiviteten i euroområdet økte også i følge PMI-indeksen som steg fra 51,7 i november til 52,1 i desember. Usikkerheten rundt enkelte lands gjeldsproblemer ser også ut til gradvis å bli mindre.

I Norge ser vi fremdeles tegn på at økonomien utvikler seg noe svakere. PMI-indeksen for Norge falt noe i desember, mens forbrukertilliten holder seg på et lavt nivå. Vi forventer at eksporten, hjulpet av en svakere krone, og den globale veksten vil bidra til at veksten vil ta seg opp igjen i løpet av året.

Vi ser for oss at den globale økonomiske veksten vil fortsette. Vi ser dog en mulighet for at den kan flate noe ut i starten av året for så å ta seg opp og akselerere igjen.

Rentekommentar

På sitt siste møte som sentralbanksjef uttalte Ben Bernanke at den amerikanske sentralbanken (Fed) vil redusere sine obligasjonskjøp ytterligere fra 75 milliarder dollar i måneden til 65 milliarder dollar. Dette indikerer at Fed er optimistiske rundt den videre utviklingen i amerikansk økonomi og at veksten vil holde stand, selv med mindre stimulanser. Ben Bernanke vil nå overlate jobben som sentralbanksjef til Janet Yellen. Hun har de siste fire årene vært visesentralbanksjef. Til tross for en ny runde med nedtrapping av støttekjøpene falt de lange rentene, målt ved den amerikanske 10-åringen, 0,24 basispunkter og endte på 2,74 prosent.

Landene som har fått føle mest på nedtrappingen av obligasjonskjøpene fra Fed har vært de fremvoksende økonomiene. Land som India, Brasil og Tyrkia fikk en sterk tilstrømming av kapital da avkastningsforventningene var høyere der enn i for eksempel USA. Nå som Fed trapper ned sine stimulanser og avkastningsforventningene i mer utviklede markeder øker, trekkes mye av denne kapitalen tilbake. Dette har ført til at fremvoksende økonomiers valuta har svekket seg kraftig mot dollar. Den tyrkiske sentralbanken valgte blant annet å sette opp sin såkalte reporente fra 4,5 prosent til 10 prosent for å stoppe den tyrkiske lires fall mot blant annet dollar. Den indiske sentralbanksjefen, Raghuram Rajan, beskyldte de utviklede landene for kun å tenke på seg selv, i stedet for å koordinere sine handlinger med andre sentralbanker.

Den norske kronen fortsatte å svekke seg mot både euro og dollar også i januar. Arbeidsledigheten er nå på 3,0 prosent av arbeidsstyrken i følge NAV, en oppgang fra 2,6 prosent i desember. Sesongjustert var ledigheten uendret. Denne økningen var ventet av markedet. Detaljomsetningen var noe svakere enn ventet i desember. Kredittpremien, eller risikopåslaget, som solide norske sparebanker må betale for 5 års kapital falt i januar. Vi har troen på at risikopåslaget vil falle ytterligere utover året.

Fotnoter

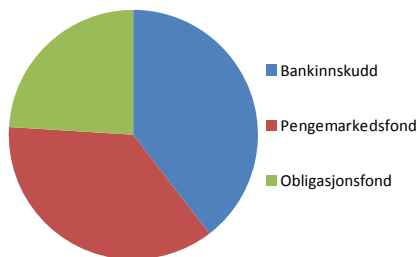
¹⁾PMI: Innkjøpssjefindeksen (Purchase Manager Index) gir uttrykk for bedrifters behov for innkjøp av varer og er et uttrykk for forventet aktivitet i bedriftene.

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

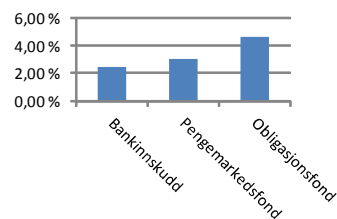
31.12.2013 Sarpsborg Kommune

	Markedsverdi 31.12.2013	Avkastning i perioden	Avkastning i % (p.a)	Avkastningsmål	Andel
Bankinnskudd	332 112 603	18 238 579	2,50 %	60 basispunkter utover ST1X	39,6 %
Pengemarkedsfond	305 274 670	3 886 395	3,01 %		36,4 %
Obligasjonsfond	201 638 837	9 194 404	4,63 %		24,0 %
Sum	839 026 110	31 319 378	2,97 %	2,20 %	100,0 %

Fordeling i aktivklasser

Avkastning i % pr. aktivklasse

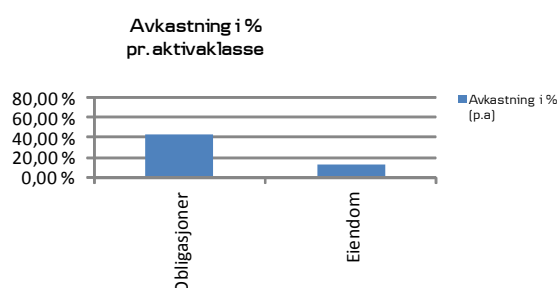
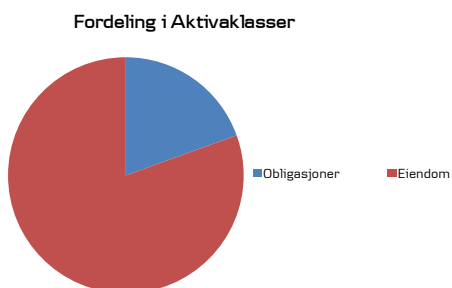
ENDRINGER I RISIKOEKSPONERINGEN

Plasseringskontoen i Danske Bank ble avsluttet i november 2013. Gjennom året er det forsøkt å holde andelen i obligasjonsfond opp mot grensen på 25 % fordi avkastningen har vært høyest der. Det er tegnet andeler i pengemarkedsfond for 200 mill. kr siden forrige rapportering. Dette er gjort i forsøk på å oppnå en høyere avkastning enn for bankinnskudd.

Oversikt over enkelt plasseringer - Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Plasseringer	Aktivklasse	Markedsverdi 01.01.2013	Markedsverdi 31.12.2013	Avkastning i perioden
Konsernkonto - Danske Bank	Bankinnskudd	24 402 845	219 862 070	7 067 463
Driftskonto - DNB	Bankinnskudd	60 606	81 031	848
Plasseringskonto - Danske Bank	Bankinnskudd	529 602 628	0	7 786 897
Plasseringskonto - Sparebank 1 Østfold Akershus	Bankinnskudd	108 786 131	112 169 502	3 383 371
Pluss Likviditet II	Pengemarkedsfond	101 388 276	204 960 138	3 571 863
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon	Pengemarkedsfond	0	100 314 532	314 532
Danske Invest Norsk Obligasjon Institusjon	Obligasjonsfond	212 444 433	201 638 837	9 194 404
SUM		976 684 919	839 026 110	31 319 378

Langsiktige finansielle aktiva		31.12.2013		Sarpsborg Kommune	
Aktivaklasse	Markedsverdi 31.12.2013	Avkastning i perioden	Avkastning i % (p.a)	Avkastningsmål	Andel
Obligasjoner	3 000 000	900 000	42,86 %	150 basispunkter utover ST1X	19,5 %
Eiendom	12 373 106	1 301 022	11,75 %		80,5 %
Sum langsiktig likviditet	15 373 106	2 201 022	16,71 %	3,10 %	100,0 %

ENDRINGER I RISIKIOEKSPONERINGEN:

De langsiktige finansielle aktiva Sarpsborg kommune eier per 31.12.2013 ble det gitt en overgangsordning for ved revidering av nytt finansreglement i bystyret i februar 2011. Ved behandling av finansrapporten for 2. tertial 2013 vedtok bystyret å forløge fristen for realisering av kommunens plasseringer i NLI Eiendomsinvest AS og Sveareal AS. Eksisterende plasseringer tilfredsstillende ikke investeringsstrategien i finansreglementet, men det er gitt følgende overgangsordning for å realisere denne porteføljen:

NLI Eiendomsinvest AS og Sveareal AS skal realiseres innen 31.12.2016.

Obligasjonsfondet V AS skal realiseres innen 22.12.2016.

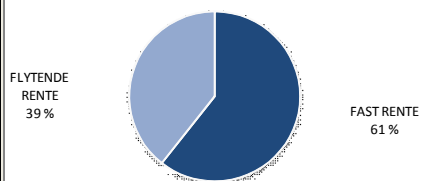
Styret i Sveareal har i januar 2014 sendt ut informasjon om at de jobber med en notering av selskapets aksjer på børsen. Formålet er å skape bedre likviditet i aksjen. Kommunens plassering i Obligasjonsfondet V AS er solgt i januar 2014 for 3,5 mill. kr

Oversikt over enkelt plasseringer - Langsiktige finansielle aktiva

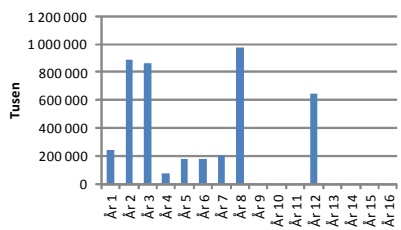
Plasseringer	Aktivaklasse	Markedsverdi 01.01.2013	Markedsverdi 31.12.2013	Verdiutvikling siden periodens start
Obligasjonsforetaket V AS	Obligasjoner	2 100 000	3 000 000	900 000
NLI Eiendomsinvest AS	Eiendom	6 826 724	7 358 246	531 522
Sveareal AS	Eiendom	4 245 360	5 014 860	769 500
SUM		13 172 084	15 373 106	2 201 022

	HOVEDSTOL	FAST RENTE	FLYTENDE RENTE	GJ.SNITTS-RENTE	GJ.SNITTS-løpetid (i år)	MODIFISERT DURASJON	< 1 ÅR	1 - 5ÅR	>5ÅR	Økte rentekostnader ved 1% renteoppgang
GJELD	2 986 930 267	0 %	100 %	2,05 %	8,03	0,08	100 %	0 %	0 %	29 869 303
SWAPPER (Brutto beløp)	3 415 466 666	71 %	29 %		5,11		12 %	10 %	78 %	-18 125 333
LÅN OG SWAPPER		61 %	39 %	3,89 %	6,31	4,28	12 %	10 %	78 %	11 743 969
FINANSREGLEMENT		> 25 %				2 < Durasjon > 6				

Fast/flytende lån og swapper

Forfall swapper

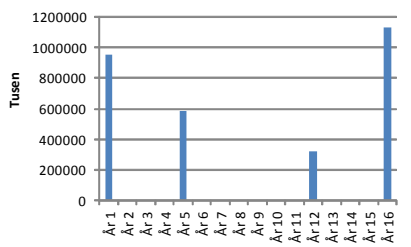
ENDRINGER I RISIKOEKSPONERING:

Sarpsborg kommune har per 31.12.2013 lån til investeringsformål for til sammen 3,0 mrd. kr. Budsjettet låneopptak for 2013 og lån ifm. overføring av eiendommer fra Borg Nærings og Eiendom AS ble tatt opp i obligasjonsmarkedet i oktober 2013.

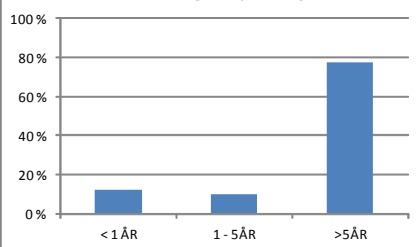
I løpet av 2013 er det gjort en vridning i porteføljen ved at det er innfridd lån i Kommunalbanken og KLP og tatt opp lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet.

Det er ikke gjort noen nye rentebytteavtaler i løpet av 2013. En rentebytteavtale på 100 mill. kr forfalt i november 2013. Dette medfører at andelen fastrente er gått noe ned siden forrige rapportering. Gjennomsnittlig rente og durasjon er også gått noe ned siden forrige rapportering. Kommunen er likevel fremdeles godt sikret og innenfor strategi i finansreglementet. Swapper inkluderer 2 swapper med oppstart frem i tid, på til sammen 840 mill. kr.

Kredittforfall låneporteføljen

Rentebinding totalporteføljen

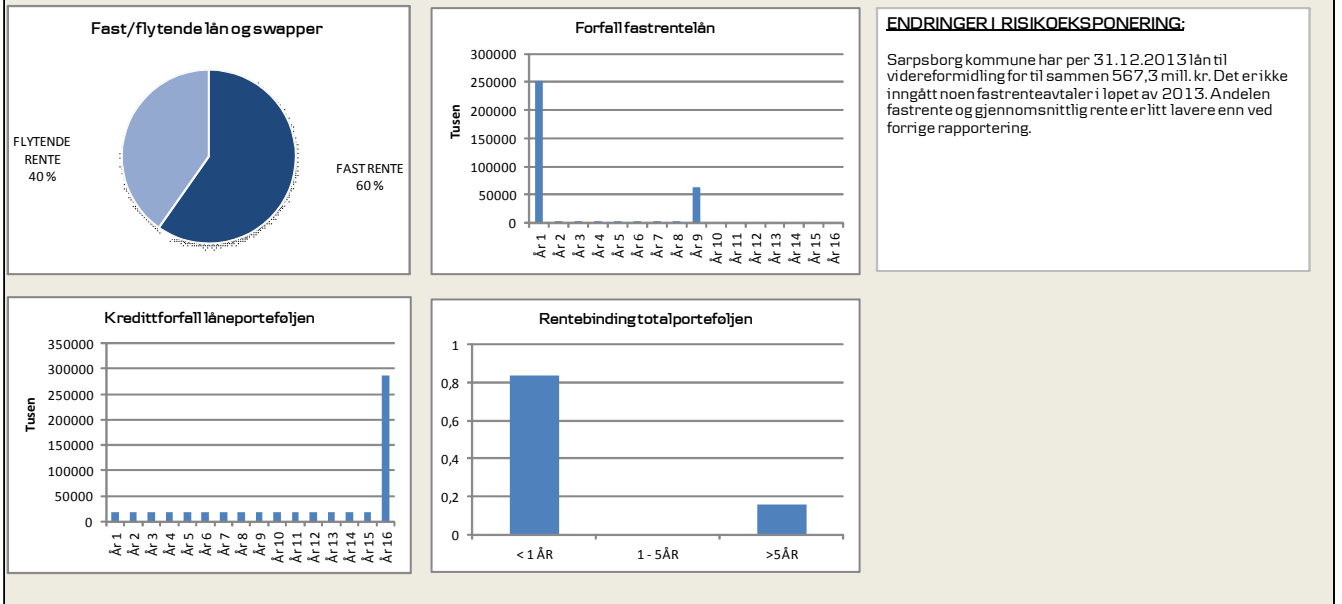
Rapporteringsdato: 31.12.2013		LÅN						
Långiver	Hovedstol	Avdrag pr. år	Endelig forfall	Rente-regulering	Fast / flytende	Antall rente-terminer pr. år	Kupong	Rente-metode
NKB 20090542	319 823 740		17.03.2025	17.06.2013	Flytende	4	2,05 %	Actual/360
NKB 20090674	520 963 840		09.08.2029	10.05.2013	Flytende	4	2,07 %	Actual/360
NKB 20090848	475 766 400		12.03.2029	11.06.2013	Flytende	4	2,06 %	Actual/360
NKB 20090888	136 297 287		22.12.2034	24.06.2013	Flytende	4	2,06 %	Actual/360
Sertifikatlån	300 000 000		03.03.2014		Flytende		1,77 %	Actual/365
Sertifikatlån	268 800 000		06.08.2014		Flytende		1,91 %	Actual/365
Sertifikatlån	383 000 000		04.02.2014		Flytende		2,18 %	Actual/365
Obligasjonslån	582 279 000		22.10.2018		Flytende	4	2,15 %	Actual/365
Sum	2 986 930 267							

Rapporteringsdato: 31.12.2013		SWAPPER							BETALE			
		MOTTA										
Avtalepart	Hovedstol	Avdrag pr. år	Endelig forfall	Rente-regulering	Fast / flytende	Antall rente-terminer pr. år	Kupong	Rente-regulering	Fast / flytende	Antall rente-terminer pr. år	Kupong	
Nordea	135 000 000	-	26.07.2021	27.01.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	26.07.2021	Fast	4		4,51 %
Nordea	220 733 333	10 033 333	15.12.2015	15.12.2015	Fast	4	1,55 %	17.03.2014	Flytende	4	3 år NOK CMS+0,60%	
Nordea	160 733 333	10 033 333	15.12.2015	15.12.2015	Fast	4	2,40 %	17.03.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	
DNB	75 000 000	-	21.07.2014	21.01.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	21.07.2014	Fast	4		4,865 %
DNB	75 000 000	-	13.02.2017	13.02.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	13.02.2017	Fast	4		4,865 %
DNB	85 000 000	-	14.11.2016	14.02.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	14.11.2016	Fast	4		5,3505 %
DNB	150 000 000	-	03.11.2014	03.02.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	03.11.2014	Fast	4		4,565 %
DNB	104 000 000	-	28.09.2015	28.03.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	28.09.2015	Fast	4		5,655 %
DNB	200 000 000	-	16.12.2019	17.03.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	16.12.2019	Fast	4		4,485 %
DNB	100 000 000	-	01.12.2016	03.03.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	01.12.2016	Fast	4		4,54 %
Danske Bank	180 000 000	-	16.03.2018	17.03.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	16.03.2018	Fast	4		3,665 %
Danske Bank	180 000 000	-	16.03.2019	17.03.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	16.03.2019	Fast	4		3,775 %
Danske Bank	30 000 000	-	16.03.2016	17.03.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	16.03.2016	Fast	4		3,43 %
Danske Bank *	420 000 000	-	18.05.2021	18.05.2015	Flytende	4	3 mnd NIBOR	18.05.2021	Fast	4		4,55 %
Danske Bank *	420 000 000	-	18.05.2021	18.05.2016	Flytende	4	3 mnd NIBOR	18.05.2021	Fast	4		4,63 %
Danske Bank	230 000 000	-	31.08.2016	28.02.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	31.08.2016	Fast	4		3,36 %
Danske Bank	650 000 000	-	01.02.2025	03.02.2014	Flytende	4	3 mnd NIBOR	01.02.2025	Fast	4		3,65 %
Sum	3 415 466 666	20 066 666										

*) Swap med fremtidig start

Økte
rentekostnader
ved 1%
renteoppgang

GJELD	HOVEDSTOL	FAST RENTE	FLYTENDE RENTE	GJ.SNITTS-RENTE	GJ.SNITTS- løpetid (i år)	MODIFISERT DURASJON	< 1 ÅR	1 - 5ÅR	>5ÅR	2 282 466
	567 322 321	60 %	40 %	2,88 %	21,56	1,39	84 %	0 %	16 %	

Rapporteringsdato: 31.12.2013		FORMIDLINGSLÅN							
Långiver	Hovedstol	Avdrag 2013	Endelig forfall	Rente-regulering	Fast / flytende	Antall rente-terminer pr.år	Kupong	Rente-metode	
Husbanken	196 197 796	7 480 628	01.04.2032	01.08.2014	Fast	4	3,600 %	30/360	
Husbanken	50 592 059	2 328 372	01.08.2029	01.12.2014	Fast	4	3,700 %	30/360	
Husbanken	1 686 440	201 132	01.05.2021	01.08.2014	Fast	4	2,600 %	30/360	
Husbanken	90 599 448	3 479 705	01.04.2033	01.04.2022	Fast	4	2,869 %	30/360	
Husbanken	33 128 138	1 210 538	01.06.2035		Flytende	2	2,089 %	30/360	
Husbanken	106 197 142	3 381 251	01.04.2038		Flytende	2	2,089 %	30/360	
Husbanken	88 921 298	722 530	01.10.2043		Flytende	2	2,089 %	30/360	
Sum	567 322 321	18 804 156							

Stresstest ved porteføljens sammensetning per 31.12.2013

Stresstest - Sarpsborg kommune					
Aktiva	Balanse %	Balanse MNOK	Endrings parameter	Durasjon	Beregnet tap
Gjeld med p.t./flytende rente	39,5 %	1402	2 %		-28,0
Gjeld med fast rente	60,5 %	2152			
Samlet bruttogjeld	100 %	3554			-28,0
Lån med renteovervektningmuligheter		1451	2 %		29,0
Bankinnskudd og pengemarked	76,0 %	638	2 %		12,8
Obligasjonsfond	24,0 %	201	2 %	4	-16,1
Kortsiktig likviditet til driftsformål	100 %	839	2 %		-3,4
Kort pengem.	0 %	0,0	2 %	0,50	0,0
Anleggsobligasjoner	0 %	0,0	2 %		
N. omløpsobligasjoner	0 %	0,0	2 %	4,0	0,0
U. omløpsobligasjoner	20 %	3,1	2 %		0,0
Fast eiendom/hedgefond	80 %	12,3	-10 %		-1,2
Norske aksjer	0 %	0,0	-30 %		0,0
Utenl. aksjer	0 %	0,0	-20 %		0,0
Netto valutaposisjon	0 %	0,0	-10 %		0,0
Langsiktig finansielle aktiva	100 %	15,4			-1,2
Samlet finansaktiva		854			
Mulig tap/gevinst vil utgjøre :		-3,6			

Stresstest ved utnyttelse av maksimale risikorammer

Stresstest - Sarpsborg kommune					
Aktiva	Balanse %	Balanse MNOK	Endrings parameter	Durasjon	Beregnet tap
Gjeld med p.t./flytende rente	75,0 %	2666	2 %		-53,3
Gjeld med fast rente	25,0 %	889			
Samlet bruttogjeld	100 %	3554			-53,3
Lån med renteovervektningmuligheter		1451	2 %		29,0
Bankinnskudd og pengemarked	75,0 %	629	2 %		12,6
Obligasjonsfond	25,0 %	210	2 %	4	-16,8
Kortsiktig likviditet til driftsformål	100 %	839	2 %		-4,2
Kort pengem.	5 %	0,8	2 %	0,50	0,0
Anleggsobligasjoner	0 %	0,0	2 %		
N. omløpsobligasjoner	45 %	6,9	2 %	4,0	-0,6
U. omløpsobligasjoner	0 %	0,0	2 %		0,0
Fast eiendom/hedgefond	0 %	0,0	-10 %		0,0
Norske aksjer	25 %	3,9	-30 %		-1,2
Utenl. aksjer	25 %	3,9	-20 %		-0,8
Netto valutaposisjon	25 %	3,9	-10 %		-0,4
Langsiktig finansielle aktiva	100 %	15,4			-2,9
Samlet finansaktiva		854			
Mulig tap/gevinst vil utgjøre :		-31,4			

Beskravninger

Tillatte plasserings- og lånetyper	Kortsiktig likviditet			Langsiktig likviditet				Gjeld (Investeringslån)		Kommentarer
	Bankinnskudd	Pengemarkedsfond med lav risiko	Obligasjonsfond 0-4	Pengemarkedsfond	Obligasjonsfond	Norske Aksjefond	Globale Aksjefond	Offentlige og private banker	Sertifikat og obligasjonslån	
Kredittisiko				Renter		Aksjer				
Allokering - strategi				60 %		40 %				
Minimum/Strategi/Maksimum				5%/10%/20%	45%/50%/80%	0%/20%/25%	0%/20%/25%			Jfr. 9.1 i reglementet
Kredittkvalitet		Min BBB-, BIS-vekt =< 20%	Min 90% i min BBB-	Min BBB-	Min 90% i min BBB-					BBB- (Investmentgrade)
Kredittdurasjon		< 1 år	Ingen restriksjoner	< 1,5	Ingen restriksjoner					Gjennomsnitt for fondet
Ansvarlige lån		Ikke tillatt	Ingen restriksjoner	Maks 15%, min BBB+	Ingen restriksjoner					
Andel pr. utsteder	Maks 2% av inst. forvaltningskapital								Fleire långivere benyttes ved like forhold	
Krav til utsteder/forvalter	Forvaltningskap > 2 mrd, BBB-	Velrenomert norskregistrert selskap med konsesjon fra finanstilsynet		Velrenomert norskregistrert selskap med konsesjon fra finanstilsynet		Velrenomert norskregistrert selskap med konsesjon fra finanstilsynet				
Enkeltplassing	Maks 100 mill pr. tidsinnskudd									
Rentrisiko										
Rentebinding enkeltpapirer		<= 1 år	Ingen restriksjoner	<= 1 år	Ingen restriksjoner					
Andel fastrente								Min 25% av gjeldsportefoljen		
Durasjon (rentefølsomhet)		< 0,5	< 4	< 1	> 4					*)Gjennittlig gjenværende rentebinding for investeringslån
Løpetid	Maks 12 mnd for tidsinnskudd									
Likviditetsrisiko										
Størrelse på enkeltlån								Et enkelt lån < 30% av portefoljen		
Eierandel i et enkelt fond		Maks 10% av fondets forvaltningskapital	Maks 10% av fondets forvaltningskapital	Maks 10% av fondets forvaltningskapital	Maks 10% av fondets forvaltningskapital	Maks 10% av fondets forvaltningskapital	Maks 10% av fondets forvaltningskapital			
Valutarisiko										
Valuta	Kun NOK	Kun NOK	Kun NOK	Internasjonale rentefond skal valutasisikres					Kun NOK	

Kommentar

De langsiktige finansielle aktiva Sarpsborg kommune eier per 31.12.2013 ble det gitt en overgangsordning for ved revidering av nytt finansreglement i bystyret i februar 2011. Ved behandling av finansrapporten for 2. tertial 2013 vedtok bystyret å forlenge fristen for realisering av kommunens plasseringer i NLI Eiendomsinvest AS og Sveareal AS. Eksisterende plasseringer tilfredsstiller ikke investeringsstrategien i finansreglementet, men det er gitt følgende overgangsordning for å realisere denne portefoljen:
 - NLI Eiendomsinvest AS og Sveareal AS skal realiseres innen 31.12.2016.
 - Obligasjonsfondet V AS skal realiseres innen 22.12.2016

Disclaimer

Denne rapporten er satt sammen av Danske Bank på oppdrag fra kommunen. Rapporten er utelukkende basert på informasjon mottatt fra kommunen. Vi har i forståelse med kommunen ikke foretatt egne undersøkelser for å verifisere eller kontrollere mottatte opplysninger. Vi er således ikke ansvarlige for at den informasjon som fremkommer av rapporten er korrekt eller dekkende for kommunens aktiva- og passivaposisjoner.

Vår oppgave har utelukkende vært å sammenstille informasjonen mottatt fra kommunen. Vi gir med denne rapporten ingen råd til kommunen om hvordan de bør forvalte sine aktiva eller passiva. Rapporten skal heller ikke oppfattes som en godkjenning av de transaksjoner kommunen har foretatt eller de posisjoner den innehar. Det er videre utenfor vårt mandat å vurdere hvorvidt de investeringer som er foretatt og de posisjoner kommunen har, er lovlige i forhold til gjeldende finansreglement eller andre regler gjeldende for kommunen.

Rådmannen bekrefter:

at alle data i rapporten er i samsvar med kommunens gjennomførte og bokførte transaksjoner
 at finansforvaltningen i 2013 har foregått uten avvik fra finansreglementet